

Web of Science (WOS) Veri Tabanında Yayınlanan

Ekopsikoloji Çalışmalarının Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of Ecopsychology Studies Published in Web Of Science (WOS) Database

Ahmet Erkan METİN¹

öz

Ekoloji ile psikoloji kavramlarını bir arada değerlendiren Ekopsikoloji kavramının özellikle son yıllarda yoğun kentleşme, hızlı sanayileşme, arazilerin vasfı dışında kullanımı gibi çevre üzerinde olumsuz etkiler yaratan faaliyetler nedeni ile gelişme gösteren bir çalışma alanı olduğu görülmektedir. Çalışmada önemi her geçen gün artan Ekopsikoloji kavramının ne zaman, nasıl, nerede ve kimler tarafından değerlendirilmeye başlandığı, öne çıkan kavramların neler olduğu ve birbirleri ile ilişkileri açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışma evreni olarak Web of Science (WOS) veri tabanı belirlenmiştir. Bibliyometrik analiz aracılığı ile sıklıkla kullanılan anahtar kelimeler, yazarlar, atıf alma durumu, yayınların gerçekleştiği ülkeler ve dergiler bazında birbirleriyle ilişkilerini ortaya çıkaracak analizler yapılmıştır. Bilimsel dökümanların yayınlandığı dergilerin konu kapsamı değerlendirildiğinde ekopsikolojinin, ekoloji ve psikoloji disiplinleri ile birlikte peyzaj mimarlığı, şehir planlığı dahil olmak üzere çok disiplinli bir çalışma alanı olduğunu söylemek mümkün olmaktadır. WOS veri tabanında ekopsikoloji kavramı ile ilgili günümüze kadar 353 dökümanın yer aldığı, bu dökümanların 253'ünün bilimsel makale türünde olduğu ve 43 makale ile en fazla yayının 2020 yılında yapıldığı tespit edilmiştir. 497 atıf sayısı ile en fazla atıfın Journal of Environmental Psychology dergisine yapıldığı, en sık kullanılan anahtar kelimelerin ölçek, sağlık ve davranış kelimelerinin olduğu belirlenmiştir. Konu ile ilgili çalışmaların son yıllarda artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Özellikle 2017 yılından itibaren çalışma konusu ile ilgili bilimsel makale sayısının istikrar kazandığı, özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde çalışma konusu ile ilgili bilimsel araştırma yapma eğiliminin yüksek olduğu belirlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ekopsikoloji, WOS, Çevre psikolojisi, Bibliyometrik analiz, Çevresel farkındalık, Peyzaj mimarlığı, Doğa koruma.

ABSTRACT

It is known that the concept of Ecopsychology, which evaluates the concepts of ecology and psychology together, is a field of study that has developed especially in recent years due to activities that have negative effects on the environment, such as intense urbanization, rapid industrialization, and the use of lands outside of their qualification. The study tried to explain when, how, where and by whom the concept of Ecopsychology, whose importance is increasing daily, began to be evaluated, what the main concepts were, and their relations with each other. The Web of Science (WOS) database is determined as the study universe. Through bibliometric analyses revealed their relations based on frequently used keywords, authors, citation status, journals, and the countries where the publication occurred. When the scope of the journals in which scientific documents are published is evaluated, it is possible to say that ecopsychology is a multidisciplinary field of study, including landscape architecture and urban planning as well as ecology and psychology disciplines. It has been determined that 353 documents related to the concept of ecopsychology have been included in the WOS database to date, 253 of these documents are in the form of scientific articles, and the most publications were made in 2020 with 43 articles. With 497 citations, the highest number of citations was to the Journal of Environmental Psychology, and the most frequently used keywords were scale, health and behavior. It is seen that studies on the subject have tended to increase in recent years. It has been determined that the number of scientific articles on the study subject has stabilized especially since 2017. The tendency to conduct scientific research on the subject is high, especially in the United States.

Keywords: Ecopsychology, Web of Science (WOS), Environmental psychology, Bibliometrics analysis, Environmental awareness, Landscape architecture, Nature conservation.

¹ **Corresponding Author:** Uşak Üniversitesi, Banaz meslek Yüksekokulu ormanlık Bölümü, erkan.metin@usak.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1016-0927>

1. Giriş

Özellikle son yıllarda sosyal olayların ekoloji kapsamında yönelimlerle açıklanmaya çalışıldığı yapılan birçok çalışmada görülmektedir. Bahsi geçen yönelimlerin temel amacının doğa - insan ilişkisinde tek taraflı yıkımın önüne geçerek ilişkiyi yeniden kurmak olduğu söylenebilmektedir (Metin ve Gül, 2022; Dindaroğlu vd., 2013). Doğa ile bütüncül bir yaşam sürdüren insanın doğaya zarar vermesinin aslında kendine zarar vermesi olduğunu fark etmesinin uzun sürmediği bilinmektedir. Ben merkezci düşünce yapısına sahip olan insan kısa vadeli çıkarları doğrultusunda doğa üzerinde yoğun baskı oluşturmakta, doğayı tahrip etmekte, bahsi geçen etkilerden kaynaklanan çevresel problemlere sebep olmaktadır (Gül vd., 2017; Metin ve Gül, 2020a). Bahsi geçen problemler doğanın korunması amacı ile hem sosyal hem politik alanlarda güncel tedbirlerin ortaya konulması ihtiyacını tetiklemektedir (Gül vd., 2017; Metin ve Gül, 2020b). Özellikle hızlı sanayileşme, çarpık, yoğun ve plansız kentleşme hareketlerinin doğanın tahrip olmasına, doğal dengenin insan lehine bozulmasına neden olduğu hatta çevresel felaketlerle karşılaşıldığı bilinmektedir. Bu felaketler doğayı olumsuz yönde etkilemekle birlikte insanların psikolojik iyi olma durumunu da olumsuz yönde etkilemektedir. Çünkü insanların sağlıklı bir psikolojik yapıya sahip olmaları ve bu yapıyı devam ettirebilmeleri içinsürdürülebilirliği sağlanmış bir doğa ile etkileşim halinde olmaya da ihtiyaçları bulunmaktadır. 2020 yılında yaşanan pandemi sürecinde getirilen sokağa çıkma kısıtlamalarının insanın doğaya olan ihtiyacını daha derinden hissettirdiği bilinmektedir.

Çevre psikolojisi alanında yapılan çok sayıda çalışma insan sağlığı ve genel refahı üzerinde doğanın, doğaya yakın olmanın, çevresel faktörlerin etkili olduğunu ortaya koymaktadır (Galindo ve Rodriguez, 2000; Hablemitoğlu, 2015; Hilary vd., 2017; Tennesen ve Cimprich, 1995; Özgüner, 2004). Ekoloji ve psikoloji arasındaki ilişkiyi ele alan "Ekopsikoloji" kavramı doğadan kendini soyutlayan insanın mutsuz olduğunu savunarak insanla doğa arasındaki yozlaşmış ilişkiyi yeniden kurmayı, sürdürülebilir bir doğa ve sağlıklı insan yaşamını korumayı amaçlamaktadır.

Ekopsikoloji kapsamında yayınlanan bilimsel niteliğe sahip makalelerin genel durumunu ortaya koymak amacı ile yapılan bu çalışmada, ekopsikoloji kavramının nerede, ne zaman, nasıl, ve kimler tarafından çalışılmaya başlandığı, öne çıkan kavramların neler olduğu ve kavramlar arası ilişkileri açıklanmaya çalışılmıştır.

Ekopsikoloji

Ekopsikoloji alanında çalışanlar insan merkezli olumsuz davranışların son derece ciddi sorunlara sebep olduğunu belirtmektedir (Weaver, 2015). Bireyin iç dünyası ile dış dünya arasındaki etkileşime zihinsel sağlık yönünden eleştirel bir bakış öneren ekopsikoloji, farklı disiplinleri bir arada kapsayan sosyal bir hareket olmakta ve ekoloji bilimi ile psikoloji bilimini bir arada değerlendiren bilimsel bir çalışma alanı olmaktadır (Brown, 1995; Greenway, 2009). Ekopsikoloji yaklaşımının temelinde "buradaki ruh" ile "oradaki doğa" anlayışını yıkmak olduğu görülmektedir (Woodbury ve Chalquist, 2012).

Ekopsikoloji özellikle yoğun yapılaşmanın, nüfus ve trafik kargaşasının, aşırı sanayileşmenin görüldüğü kent yaşamının bireyde oluşturduğu zihinsel yorgunluğun önlenmesine yönelik bir öneri olarak doğa ile etkileşimi sunmaktadır. İnsanın psikolojik ve fiziksel olarak sağlıklı bir yaşam sürdürebilmesi için yaşamın her evresinde doğa ile temasının gerekliliğini savunmaktadır. Ancak bu koşullar sağlandığı takdirde sağlıklı birey ve sağlıklı doğanın sürdürülebilirliğinin sağlanacağını belirtmektedir. Ekopsikoloji teriminin kurucusu olarak bilinen Roszak "The Voice of the Earth" isimli eserinde ekopsikoloji felsefesini sekiz kuralla tanımlamaktadır (Yürcü, 2016). Bu kuralları,

- 1- Ekopsikoloji yaklaşımının hedefinin insanın doğuştan haiz olduğu, doğa ve insan ilişkisine dair bilgiyi ortaya çıkarmak olduğu,
- 2- Ekolojik bilinç dışında evrenin oluşumunun ilk zamanlarına kadar uzanan kaydının bulunduğu,
- 3- İnsanların doğuştan itibaren doğaya dair bir bilince sahip olduğu,
- 4- Ekopsikoloji'nin amaçlarından birinin bireyin çocukluk döneminde var olan çevresel bilinci yetişkin döneminde de uyandırmak olduğu,
- 5- Ekopsikolojinin amaçlarından bir diğerinin insanın doğaya hükmetmeye çalışan ve onu bir yabancı gibi gören baskın karakter özelliği ile mücadele etmek ve değiştirmek olduğu,
- 6- Ekolojik bilincin gelişmesiyle insanın, doğaya ve diğer insanlara karşı ahlaki bir sorumluluk duygusuna sahip olacağı,
- 7- Ekopsikoloji'nin insan yaşamını kolaylaştıran teknolojiye karşı gelmeden sanayi kültürünün yıkıcılığını sorgulamak olduğu,
- 8- İnsanın ve evrenin iyiliği arasında güçlü ve sonsuz bir etkileşim bulunduğu, insan hak ve ihtiyacının evrenin de hak ve ihtiyacı olduğu şeklinde sıralamak mümkün olmaktadır.

Ekopsikoloji ile ilgili yapılan tanımlar ve ekopsikolojinin felsefesi değerlendirildiğinde, ekopsikoloji yaklaşımının insanın bilinçaltında yer alan doğa ile birlikte, doğaya saygı duyarak doğa ile uyumlu bir yaşamı temsil ettiği söylenebilmektedir. Ancak bu yaklaşım modeli ile sağlıklı yaşamın ve doğanın sürdürülebilirliğinin korunabileceği vurgulanmaktadır.

2. Yöntem

Bu araştırmanın amacını ekopsikoloji kavramsal çerçevesinin bütüncül bir yaklaşım kullanılarak literatürün incelenmesi kapsamında bibliyometrik analizinin yapılması oluşturmaktadır. Bibliyometrik analiz, belirlenen bir kavramla ilgili literatürdeki iletişimsel etkinliğin açıklanabileceği, yorumlanabileceği bir metod olarak yorumlanabilmektedir (Borgman&Furner, 2002; Şahin Ören, 2022). Nicel literatür analizi, belirli bir konu veya kavramla ilgili bilimsel araştırmalardaki eğilimleri değerlendirmek, yayın etki değerlerini incelemek veya nicel literatür ağlarını çeşitli şekillerde haritalamak için yapılmaktadır. (Ahmi, 2022; Ören, 2022). Bibliyometrik analiz, bibliyografik verilerin sayısı ve örüntüler arasındaki ilişkinin incelenmesini sağlamakla birlikte, bilimsel makale miktarının, literatür büyümesinin, veri kaynaklarının kullanım kalıplarının incelenmesi olarak tanımlanabilmektedir (Chellappandi vd., 2018).

2.1. Verilerin Toplanması ve Analizi

Yapılan çalışmada gezegenimizin sürekliliği için son derece önemli bir kavram olan "ekopsikoloji" kavramı ile ilgili yayınlanan bilimsel makalelerin bibliyometrik analiz aracılığıyla incelenmesi doğrultusunda veri kaynağı olarak Web of Science (WOS) kullanılmaktadır. WOS üzerinden "ekopsikoloji" alanında yapılan bilimsel yayınlar için sınırlılıklar uygulanmıştır. Yapılan çalışmanın amacı kapsamında öncelikli olarak WOS veri kaynağında "ekopsikoloji" kavramı ile tarama yapılarak verilere ulaşılması hedeflenmiştir. Araştırmada döküman türü (makale) sınırlandırması ve dil (sadece İngilizce) sınırlandırılması uygulanmıştır. Döküman türü ve dil sınırlılığı uygulanmadan "ekopsikoloji" kavramı ile ilgili 1985-2022 yılları periyodunda toplam 102 farklı kaynak ve 604 yazardan oluşan 353 bilimsel nitelikte çalışmaya ulaşılmıştır. Yapılan çalışmada Bibliyometrik analizi gerçekleştirmek için "R" yazılımı kullanılmıştır. Çalışma sınırlılıklarını oluşturan döküman türü ve dil kısıtı uygulandıktan sonra 1996-2022 yılları periyodunda yayımlandığı görülen, 489 yazar, 59 farklı kaynaktan oluşan 250 bilimsel

nitelikte makale analiz edilmiştir. Araştırmanın amaçlarına ulaşmak için araştırma soruları aşağıdaki gibi belirlenmiştir

Araştırma Soruları

1. WOS veri kaynağında ekopsikoloji çerçevesinde yayınlanan bilimsel araştırmalara ilişkin genel bilgiler nelerdir?
2. Ekopsikoloji kapsamında WOS veri kaynağında yayınlanan makalelerin yıllara göre dağılımları nasıldır?
3. Ekopsikoloji kapsamında WOS veri kaynağında yayınlanan makalelerde anahtar kelimelerin birlikte oluşum ağı, anahtar kelime kullanımının dağılımı, anahtar kelimelerin yıllara göre kullanımı nasıldır?
4. Ekopsikoloji kapsamında WOS veri kaynağında yayınlanan makalelerin yayınlandığı dergilerin yıllara göre üretim miktarları, makalelerin dergilerde atıf alma durumları ve dergiler arası atıf ağı nasıldır?
5. Ekopsikoloji kapsamında WOS veri kaynağında makalesi yayınlanan yazarların atıf alma durumu ve yazarlar arası ortak atıf ağı nasıldır?
6. Ekopsikoloji kapsamında WOS veri kaynağında yayınlanan makalelerin yayınlandığı ülkelere göre dağılımı nasıldır?
7. Ekopsikoloji kapsamında WOS veri kaynağında yer alan makalelerin yayınlandığı ülke, dergi ve anahtar kelimelerin birbirleriyle olan ilişkileri nasıldır?

3. Bulgular ve Tartışma

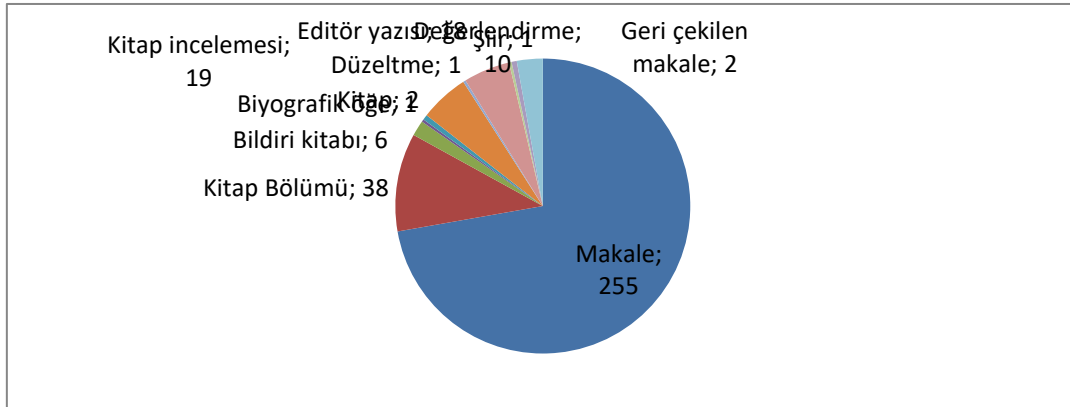
Çalışma kapsamında ekopsikoloji kavramı ile ilgili yapılan bilimsel çalışmaların bütünsel olarak incelendiği bir yayına ulaşılammıştır. Ekopsikoloji kapsamında yayın dili İngilizce olan makalelerin küresel boyutta nasıl dağılım gösterdiğini belirlemek amacı ile bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak detaylı bir analiz yapılmıştır. Araştırma kapsamında oluşturulan sorulara yönelik elde edilen bulgular başlıklar halinde verilmektedir.

Ekopsikoloji Çalışmalarının Genel Durumu

Ekopsikoloji konusu ile ilgili yapılan bilimsel yayınlar hakkında genel bilgiler Tablo 1’de verilmektedir. Bu bilimsel çalışmalara ilişkin doküman türlerini (yayın tiplerini) içeren bilgilerin dağılımı Şekil 1’de yer almaktadır.

Tablo. 1 WOS Veri Kaynağında Ekopsikoloji Çerçevesinde Yayınlanan Bilimsel Araştırmalara İlişkin Genel Bilgiler

Tanım	Sonuçlar
EKOPSİKOLOJİ KAPSAMINDA YAYINLANAN BİLİMSEL MAKALELER HAKKINDA TEMEL BİLGİLER	
Ekopsikoloji kapsamında yayınlanan bilimsel makalelerin zaman aralığı	1985 - 2022
Ekopsikoloji kapsamında kaynaklar (Dergiler, Kitaplar, vb.)	102
Ekopsikoloji kapsamında yayınlanan belgeler	353
Ekopsikoloji kapsamında yayınların yıllık büyüme oranı (%)	6,27
Ekopsikoloji kapsamında belgelerin ortalama yaşı	5,93
Ekopsikoloji kapsamında belge başına ortalama alıntı	4,72
Kaynaklar (referanslar)	11419
DÖKÜMAN İÇERİKLERİ	
Anahtar Kelimeler	411
Yazarın Anahtar Kelimeleri (DE)	958
YAZARLAR	
Ekopsikoloji kapsamında yayın yapan yazarlar	604
Ekopsikoloji kapsamında tek yazarlı belgelerin yazarları	179
YAZARLARLA İŞBİRLİĞİ	
Ekopsikoloji kapsamında tek yazarlı belgeler	200
Ekopsikoloji kapsamında doküman için ortak yazarlar (%)	1,95
Ekopsikoloji kapsamında uluslararası ortak yazarlar (%)	8,215
DOKÜMAN ÇEŞİTLERİ	
Makale	255
Kitap bölümü	38
Bildiri kitabı	6
Biyografik öge	1
Kitap	2
Kitap incelemesi	19
Düzeltilme	1
Editör yazısı	18
Şiir	1
Geri çekilen makale	2
Değerlendirme	10

Şekil 1: Doküman türleri

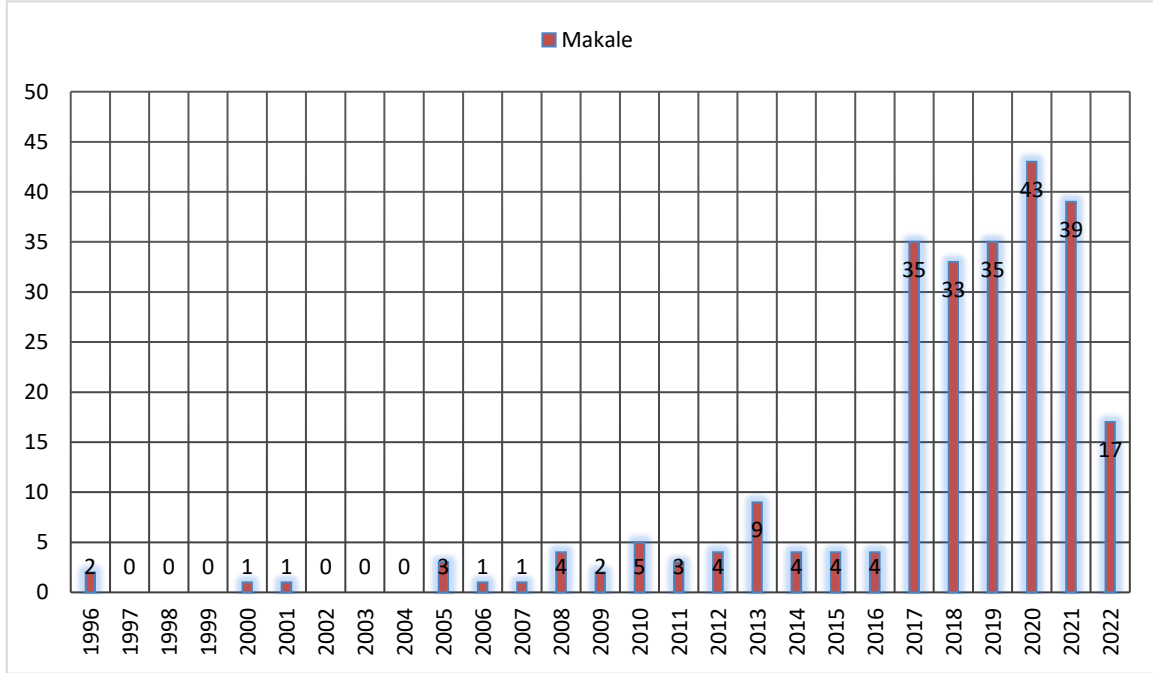
Tablo 1' e bakıldığında ekopsikoloji ile ilgili çalışmaların 1985 ve 2022 yılları arasında yapıldığı ortaya çıkmaktadır. Bu süre içerisinde 353 bilimsel çalışma gerçekleştirildiği, bahsi geçen çalışmaların öncelikli olarak 255 bilimsel makale, 38 kitap bölümü, 19 kitap incelemesi, 18 editör yazısı, 10

değerlendirme, 6 bildiri kitabı, 2 kitap, 2 geri çekilen makale, 1 biyografik öge, 1 düzeltme ve 1 şiir türünde olduğu görülmektedir.

Bilimsel Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Ekopsikoloji alanında yapılan uluslararası makalelerin yıllık dağılımı Şekil 2'de yer almaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre Bilimsel Makalelerin Dağılımı

Şekil 2 incelendiğinde ekopsikoloji kapsamında yapılan makalelerin 1996 yılında 2 ile sınırlı kaldığı, bu sayının 2009 yılına kadar pek değişiklik göstermediği, 2010 ve 2013 yılında düşük oranda bir artış olduğu görülmektedir. Konu ile ilgili yapılan makale sayısının 2017 yılından itibaren ise yükselme yönünde ivme kazandığı görülmektedir. Bu ivmenin son yıllarda devam ettiği görülürken 2022 yılındaki düşüş görüntüsünün dergilerde yayınlanan makalelerin Web of Science tarafından dizinlenme süresinin zaman alışından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Ekopsikoloji Kapsamında WOS Veri Kaynağında Yayınlanan Makalelerde Kullanılan Anahtar Kelimelerin Analizi

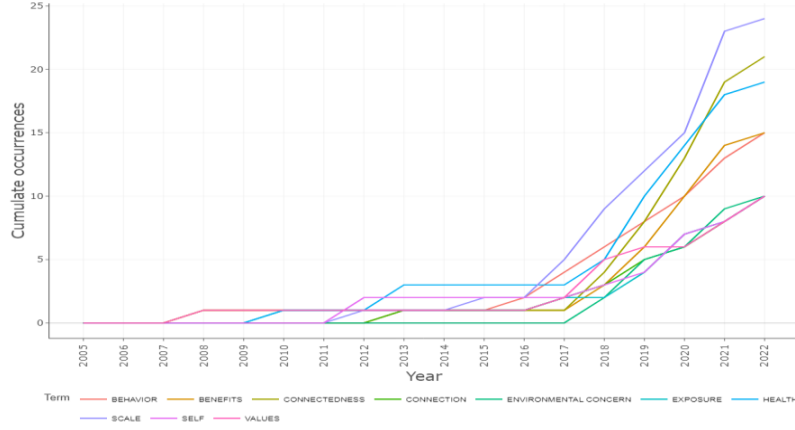
Ekopsikoloji konusunda yayınlanan makalelerde tercih edilen anahtar kelimelerin dağılımı ve öne çıkan anahtar kelimeleri belirleyebilmek amacı ile anahtar kelime bulutu hazırlanmıştır. Anahtar kelime bulutu Şekil 3'te, anahtar kelimelerin yıllara göre yayılımı Şekil 4'te, Anahtar Kelime Birlikte Oluşum Ağı Şekil 5'te verilmektedir.

Şekil 3: Anahtar Kelime Bulutu

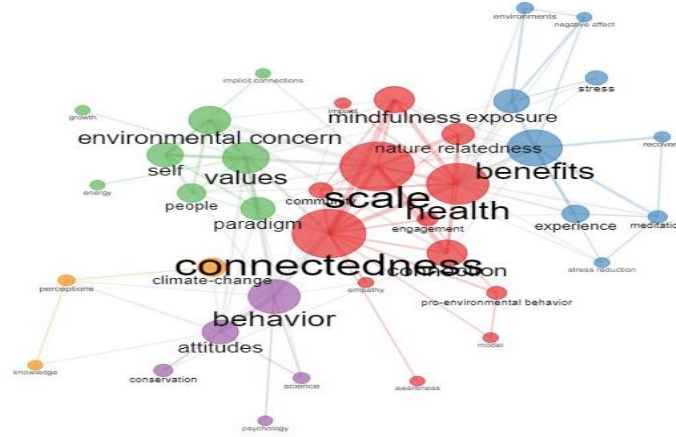
Şekil 3 incelendiğinde ekopsikoloji alanında yapılan bilimsel makalelerde en sık kullanılan 10 anahtar kelimenin ölçek, sağlık, davranış, faydalar, bağlantı, çevresel kaygı, maruz kalma, benlik, değerler tespit edilmiştir.

Şekil 4: Anahtar kelimelerin yıllara göre dağılımı

Şekil 4 incelendiğinde ekopsikoloji kapsamında oluşturulan bilimsel makalelerde ölçek, sağlık, bağlılık kelimelerinin son yıllarda daha sık kullanıldığı görülmektedir.

Şekil 5: Anahtar Kelime Birlikte Oluşum Ağı

Ekopsikoloji konusunda yayınlanan makalelerin anahtar kelime birlikte oluşum ağı incelendiğinde merkezde yer alan tek bir kelime olmadığı ve anahtar kelimelerin 5 farklı küme oluşturduğu görülmektedir. Bu bağlamda bağlılık, ölçek, sağlık anahtar kelimelerinin birlikte oluşum sergileyerek yoğun olarak kullanıldığı ortaya çıkmaktadır. Fayda, davranış, değerler ve iklim değişikliği kelimelerinin farklı bir grup ve ağ oluşturduğu görülmektedir.

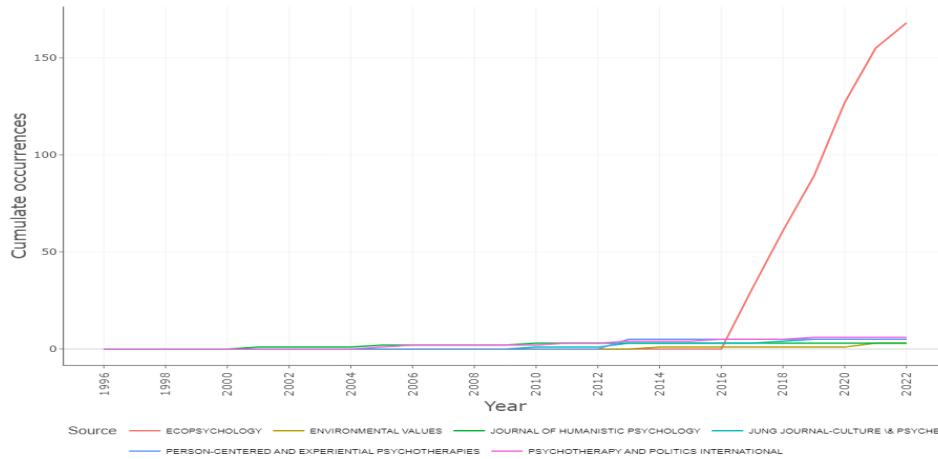
Ekopsikoloji Kapsamında WOS Veri Kaynağında Yayınlanan Makalelerin Yayınlandığı Dergilerde Atıf Alma Miktarları, Bilimsel Makalelerin Yayınlandığı Dergilerde Yıllara Göre Dağılımları ve Dergiler Arası Birlikte Atıf Ağı

Ekopsikoloji konusunda makale yayınlayan dergilerin atıf alma miktarı tablo 2'de, bilimsel makalelerin yayınlandığı dergilerde yıllara göre dağılım miktarlarının yansıtıldığı grafik Şekil 6'da, ekopsikoloji kapsamında gerçekleştirilen makalelerin yayınlandığı dergiler arası birlikte atıf ağına ilişkin görsel Şekil 7'de verilmektedir.

Tablo 2: Dergilerde Atıf Alma Durumu

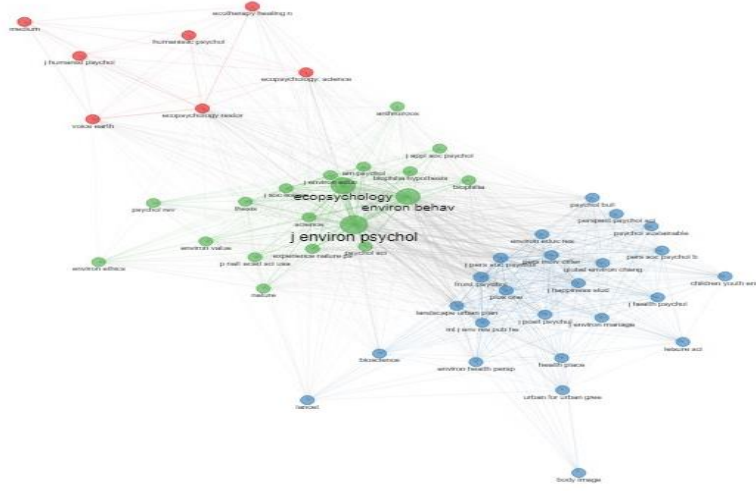
Dergi	Atıf Sayısı
Journal of Environmental Psychology	497
Ecopsychology	295
Environment and Behavior	268
Frontiers in Psychology	110
Ecopsychology: Restoring the Earth/Healing the Mind	101
Journal of Personality and Social Psychology	94
International Journal of Environmental Research and Public Health	70
Landscape and Urban Planning	62
PlosOne	61
Environmental Education Research	60

Tablo 2 değerlendirildiğinde en fazla atıfı Journal of Environmental Psychology dergisinde yayınlanan çalışmaların aldığı görülmektedir. "Ecopsychology", "Environment and Behavior", "Frontiers in Psychology", "Ecopsychology: Restoring the Earth/Healing the Mind", "Journal of Personality and Social Psychology", "International Journal of Environmental Research and Public Health", "Landscape and Urban Planning", "PlosOne", "Environmental Education Research" dergilerinin atıf alma sıklığına sahip olan diğer dergilerdir. Söz konusu dergilerin ağırlıklı çevre alanında yayın yapan dergiler olduğu Tablo 2 incelendiğinde görülmektedir.

Şekil 6: Makalelerin Dergilerde Yıllık Dağılımları

Şekil 6 incelendiğinde ekopsikoloji kapsamında çalışmaların yayınlandığı dergilerin yıllık üretim dağılımlarında ilk sırada "Ecopsychology" dergisinin 2016 yılından itibaren istikrarlı bir artış göstererek yer aldığı görülmektedir.

Şekil 7: Dergiler Arası Birlikte Atıf Ağı

Ekopsikoloji kapsamında gerçekleştirilen bilimsel makalelerin yayınlandığı dergilerin atıf ağları incelendiğinde atıf ağının 3 kümeden oluştuğu görülmektedir. Journal of Environmental Psychology, Ecopsychology, Environment and Behavior dergilerinin atıf kümelerinin ortak noktası olduğunu söylemek mümkündür.

Ekopsikoloji Konusunda Yayın Yapan Yazarların Atıf Alma Durumları

Ekopsikoloji konusunda makale yayınlayarak literatüre katkıda bulunan ilk 10 yazarın atıf alma sayısı göz önünde bulundurularak oluşturulan sıralama Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3: Yazarların Atıf Alma Durumu

Yazar	Atıf Miktarı
KAMITSIS I	8
FRANCIS AJP	7
PASSMORE HA	7
CAPALDI CA	6
ISHII KA	6
NIKOLAEV EL	6
SEMIKIN G	6
VOWINCKEL J	6
HANLEY AW	5
DERRINGER SA	4

Tablo 3 incelendiğinde yoğun bir atıf alma durumunun tek bir yazar da toplanmadığı, ekopsikoloji konusunda yayınlanan makalelerde en fazla atıf alan yazarın "Ilias Kamitsis" (KAMITSIS I) olduğu görülmektedir.

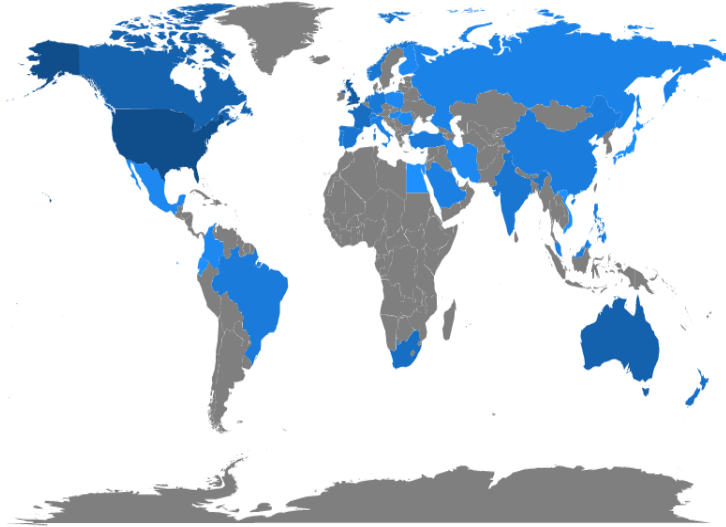
Ekopsikoloji Konusunda Makalelerin Yayınlandığı Ünelere İlişkin Dağılımı

Ekopsikoloji konusu kapsamında bilimsel makalelerin ülkeler bazında dağılımı Şekil 8'de ve Tablo 4'te verilmektedir. Şekil 8'e göre ekopsikoloji ile ilgili makalelerin yayınlandığı ülkeler arasında ilk 3 sırada ABD (319 makale), BK (94 makale), Avustralya (56 makale) yer almaktadır.

Tablo 4. Ekopsikoloji Kapsamında Bilimsel Makale Yapılan Ülkeler ve Makale Sayısı

Region	Freq
USA	319
UK	94
AUSTRALIA	56
CANADA	52
FRANCE	18
SOUTH AFRICA	17
NETHERLANDS	16
NEW ZEALAND	15
SPAIN	10
INDIA	9

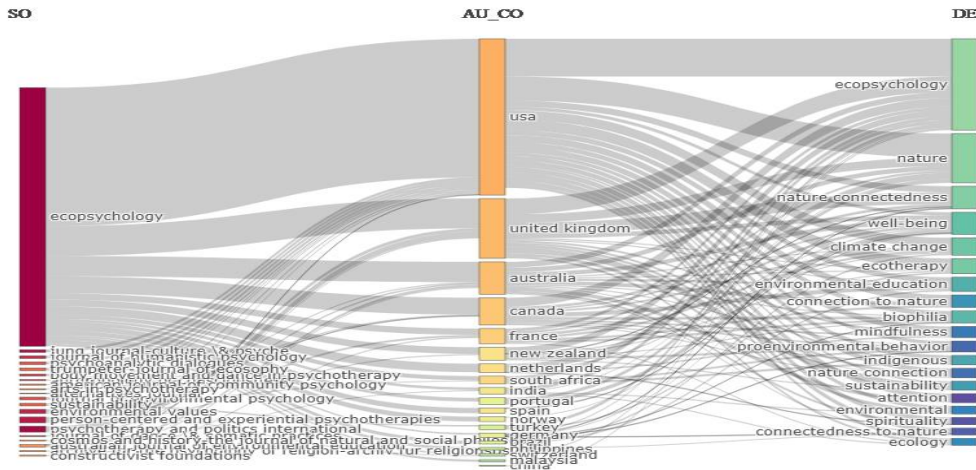
Şekil 8. Ülkelere Göre Bilimsel Üretim Dağılımı

Ekopsikoloji Konusunda Makalelerin Dergi, Ülke ve Anahtar Kelime İlişki Durumu

Ekopsikoloji konusunda yayınlanan makalelere ilişkin dergi-ülke-anahtar kelime ortak alanında oluşturulan üçlü alan diyagramı Şekil 9'da verilmektedir. Şekil 9'da sol alan dergi bilgilerini, orta alan yazarların ülke bilgilerini ve sağ alan ise anahtar kelimelere yönelik bilgileri göstermektedir.

Şekil 9. Üçlü Alan Diyagramı

Şekil 9 incelendiğinde ekopsikoloji ile ilgili gerçekleştirilen bilimsel makalelerin "Ecopsychology" dergisinde sıklıkla yayımlandığı, makalelerin en fazla USA, United Kingdom ve Australia' da olduğu ve anahtar kelime olarak "ekopsikoloji", "doğa" ve "doğaya bağlılık" kelimelerinin yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Ekopsikoloji konusu kapsamında bilimsel niteliğe sahip yayınların genel durumunu açıklayabilmek amacı ile yapılan bu çalışmada son yıllarda bahsi geçen kavramla ilgili çalışmaların arttığı görülürken, bu durum paralelinde son yıllarda doğaya olan duyarlılık ve farkındalık seviyesinin yükseldiğini söylemek mümkün olmaktadır.

Ekopsikoloji ile ilgili yapılan yayınlarda yaygın olarak kullanılan anahtar kelimeler incelendiğinde sağlık, fayda, ölçek, davranış, çevresel kaygı, farkındalık ve maruz kalmak kelimelerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Anahtar kelimeler dikkate alındığında kavramın, insanın çevreye karşı olan tutum ve davranışının, çevre ile ilişkilerinin bir sonucu olarak psikolojik sağlık durumunu sorgulayan bir kavram olduğu sonucuna varılabilmektedir. Diğer bir deyişle kavramın temelini insan doğa ilişkisi ve bu ilişkinin insanın psikolojik olarak sağlıklı olma durumu üzerine etkisinin oluşturduğu söylenebilmektedir. Kavramın gün geçtikçe gelişen bir çalışma alanı olmasının nedenlerinden en önemlisinin sanayi ve gelişen teknoloji ile birlikte özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan dünya ülkelerinde çevresel bozulmaların artmasıyla birlikte bu artışa maruz kalan insanın psikolojik sağlığı açısından kaygı yaşaması şeklinde açıklamak mümkün olmaktadır.

Ekopsikoloji alanında yapılan bilimsel çalışmaların birlikte oluşum sergileyen anahtar kelimeleri dikkate alındığında, yapılan çalışmaların bir kısmının insanın doğaya bağlılığı, insan-doğa ilişkisi ve bu ilişkinin psikolojik olarak iyi olma durumu üzerindeki etkilerini ele alırken bir kısmının insan davranışları ile iklim değişikliği ve bu davranışların geri dönüşü olarak bireye etkisi üzerine odaklandığı çıkarımı yapılabilmektedir.

Ekopsikoloji alanında yapılan bilimsel yayınların ülkelere göre dağılımına bakıldığında dünyanın gelişmiş ülkeleri arasında bulunan ülkelerde daha fazla çalışma yapıldığı görülmektedir. Bu durum gelişmiş ülkelerde çevresel farkındalığın daha fazla geliştiği şeklinde açıklanabilmektedir.

Ekopsikoloji ile ilgili bilimsel araştırmalarda kullanılan anahtar kelimeler ve araştırmaların yayınlandığı dergiler ele alındığında genel bir ifade ile bireyin psikolojik durumu ile çevre ilişkisinin ve bu ilişkinin insan ve çevre sağlığına olan yansımalarının ele alındığı sonucuna varılabilmektedir. Ayrıca araştırmaların yayınlandığı dergilerin konu kapsamlarından yola çıkarak ekopsikolojinin ekoloji ve psikoloji disiplinleri ile birlikte peyzaj mimarlığı, şehir plancılığı alanlarını da ilgilendirdiği söylenebilmektedir.

Çevre sorunlarının güncelliğini her dönem koruduğu dünyada ekopsikoloji çalışmaları ile çevre hakkında farkındalığın arttığı, zihniyetimizin gezegenimize yönelik davranışlarımızı etkileyen önemli bir faktör olarak ele alındığı sonucuna ulaşılabilmektedir. Çevreye karşı davranışlarımızın geri bildirim olan insanın psikolojik sağlığı üzerindeki etkisini ele alan ekopsikoloji kavramının sağlıklı insan ve sürdürülebilir çevre üzerinde kritik öneme sahip olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda kavramın öneminin ve prensiplerinin yaygınlaştırılması amacı ile bilimsel çalışmaların artırılması önem kazanmaktadır. Ekopsikoloji temalı bilimsel toplantıların düzenlenmesi, eğitim öğretimin her aşamasında kurumlarda eğitimlerin verilmesi, araştırma yayın ve projelerinin desteklenmesi önerilmektedir.

Etik Standart ile Uyumluluk

Çıkar Çatışması: Yazar herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.

Etik Kurul İzni: Bu çalışma için etik kurul iznine gerek yoktur.

Finansal Destek: Finansal destek kullanılmamıştır

Teşekkür: Teşekkürümüz yoktur.

KAYNAKÇA:

- Ahmi, A. (2022). Bibliometric Analysis using R for Non-Coders: A practical handbook in conducting bibliometric analysis studies using Biblioshiny for Bibliometrix R package. Malazia: Aidi
- Borgman, C. L., ve Furner, J. (2002). Scholarly Communication and Bibliometrics. In B. Cronin (Ed.), Annual Review of Information Science and Technology, Medford, NJ: Information Today, 36, 3-72.
- Chellappandi, P., ve Vijayakumari C. S. (2018). Bibliometrics, scientometrics, webometrics/ cybermetrics, informetrics and altmetrics - an emerging field in library and information science research. *Shanlax International Journal of Education*, 7(1), 5-8
- Dindaroğlu, T., Zengin, M., Akay, A. E. (2013). Küresel iklim değişikliği ile mücadelede orman kaynaklarının planlanmasına bazı ekolojik, ekopsikolojik ve ekososyolojik yaklaşımlar. Ormanlıkta Sektörel Planlamanın 50. Yılı Uluslararası Sempozyumu Bildiriler Kitabı. 26-28 Kasım Antalya s: 466-478
- Metin, A. E., Gül, A. (2022). Eko-psikolojiyi etkileyen değişkenlerin belirlenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi Cilt 26, Sayı 1, 90-105, 2022
- Weaver, S. (2015). Nature-based therapeutic service: The power of Love in Helping and Healing. *Journal of Sustainability Education* Vol. 9. ISSN: 2151-7452.
- Brown, R.L. (1995). Ecopsychology and the environmental revolution: An environmental forward. (http://www.psichenatura.it/fileadmin/img/L._E._Brown_Ecopsychology_and_the_Environmental_Revolution.pdf)
- Greenway, R. (2009). Defining EP, Part 2. *Gatherings: Journal of the International Community for Ecopsychology*, <http://www.Ecopsychology.org/gatherings/ecology-psychology-defining-ep/>
- Gül, A., Uzun, Ö. F., Keleş, E. (2017). Doğa ve peyzaj farkındalığında söylem ve eylem boyutu. Uluslararası Katılımlı 6. Peyzaj Mimarlığı Kongresi (Söylem Eylem) Bildiri Kitabı, II Cilt. 8-11 Aralık 2016. S.439-465, Antalya. ISBN: 978-605-01-1040-1
- Metin, A.E. Gül, A., (2020a). Türkiye'de çevre etiğinin yasal ve kamusal çerçevesi. Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 8 (16) ss. 252-268.
- Metin, A.E. Gül, A., (2020b). Doğa korumada Nudge Teorisinin uygulanabilirliği. II. Uluslararası 29 Ekim Bilimsel Araştırmalar Sempozyumu 29-31 Ekim 2020 / Ankara s.144-156. ISBN-978-625-7279-12-3.
- Ören, V. E. (2022). Yeme davranışı üzerine yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi. *Gastronomide Bibliyometrik Araştırmalar* S 139-156. Eğitim Yayın Evi. E-Isbn: 978-625-6382-44-2
- Özgüner, H. (2004). Doğal Peyzajın İnsanların Psikolojik Ve Fiziksel Sağlığı Üzerine Etkileri. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi Seri: A, Sayı: 2.

- Şahin Ören, T. (2022). Sürdürülebilir gastronomi turizmi üzerine yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi. *Gastronomide Bibliyometrik Araştırmalar* S 139-156. Eğitim Yayın Evi. E-Isbn: 978-625-6382-44-2
- Tennessen, C. M., Cimprich, B. (1995). Viewstonature: Effects on attention. *EnvironmentalPsychology*, Volume 15, Issue 1. [https://doi.org/10.1016/0272-4944\(95\)90016-0](https://doi.org/10.1016/0272-4944(95)90016-0).
- Woodbury, Z., Chalquist, C.(2012). Quantum Ecopsychology: CollapsingtheWave of FuturePossibilities. *Ecopsychology*, Dec.18, 2012.
- Yürcü, G. (2016). Rekreasyon faaliyetlerine katılan bireylerin kişilik özelliklerinin ekopsikoloji algılarına etkisi. *Journal of RecreationandTourismResearch*. 3 (2), 23-35

EXTENDED SUMMARY

Research Problem:

It can be said that the concept of ecopsychology represents a life in harmony with nature, together with nature, respecting nature. Adopting the concept of ecopsychology is important for sustaining both healthy people and healthy nature. There is no study in the literature in which the studies on the concept of ecopsychology are analyzed holistically. With this study, it has been tried to explain when, how, where and by whom the concept of ecopsychology started to be evaluated, what the prominent concepts are and their relations with each other

Research Questions:

In order to achieve the purpose of the study, the research questions were determined as follows.

1. What is the general information about the scientific studies published in the WOS database within the scope of ecopsychology?
2. What is the distribution of scientific articles published in the WOS database on ecopsychology by year?
3. What is the distribution of keywords used in scientific articles published in the WOS database within the scope of ecopsychology, what is the use of keywords according to years, and how do the co-occurrence networks of keywords look like?
4. What is the citation status of the scientific articles published in the WOS database within the scope of ecopsychology in the journals in which they are published, how are the production amounts of the journals ranked according to years, and how does the citation network between journals look like?
5. What is the citation status of the authors of scientific articles published in the WOS database within the scope of ecopsychology and how does the co-citation network look like?
6. What is the distribution of the countries where scientific articles published in the WOS database on ecopsychology are published?
7. What is the relationship between the journal, country and keywords of scientific articles published in the WOS database within the scope of ecopsychology?

Literature Review:

Especially in recent years, it is seen in many studies that social events are tried to be explained with orientations within the scope of ecology. It can be said that the main purpose of these orientations is to re-establish the relationship by preventing unilateral destruction in the nature-human relationship (Metin & Gül, 2022; Dindaroğlu et al., 2013). Numerous studies in the field of environmental psychology reveal that nature, being close to nature and environmental factors have an impact on human health and general well-being (Galindo ve Rodriguez, 2000; Hablemitoğlu, 2015; Hilary vd., 2017; Tennesen ve Cimprich, 1995; Özgüner, 2004). Those working in the field of ecopsychology state that human-centered negative behaviors cause extremely serious problems (Weaver, 2015). The basis of the ecopsychology approach is to break down the understanding of "spirit here" and "nature there" (Woodbury & Chalquist, 2012). In this study, it is aimed to perform a bibliometric analysis in line with the examination of the literature in a holistic manner within the framework of the concept of "ecopsychology". Bibliometric analysis is considered as a method by which the communicative activity in the literature on a particular concept can be explained, interpreted or otherwise understood (Borgman & Furner, 2002; Şahin Ören, 2022). Bibliometric analysis is performed in order to evaluate the scientific research trend of a particular subject or concept, to examine the impact values of publications, or to map bibliometric networks in various ways (Ahmi, 2022; Ören, 2022).

Methodology:

In this study, the Web of Science (WOS) database is used to collect data in line with the examination of scientific articles published on the concept of "ecopsychology", which is an extremely important concept for the continuity of our planet, through bibliometric analysis. Various restrictions have been imposed on scientific publications within the scope of "ecopsychology" through the aforementioned database. It was aimed to obtain data for the purpose of the study by searching the WOS database primarily with the concept of "ecopsychology". In addition, language (English only) and document type (article) restrictions were imposed. A total of 353 scientific publications, consisting of 102 different sources and 604 authors, were reached between 1985 and 2022, with a total of 102 different sources and 604 authors, related to the concept of "ecopsychology" obtained before the language and document type restrictions were imposed. "R" software was used in this study to conduct bibliometric analysis. Before analyzing the data, restrictions on language and document type were applied, and as a result, a total of 250 scientific articles published between 1996 and 2022, consisting of 59 different sources and 489 authors, were subjected to analysis.

Results and Conclusions:

In this study, which aims to reveal the general situation of scientific publications on ecopsychology, it is seen that studies on the concept have increased in recent years. When the keywords commonly used in publications on ecopsychology are examined, it is seen that the words health, benefit, scale, behavior, environmental anxiety, awareness and exposure come to the fore. Looking at the distribution of scientific publications in the field of ecopsychology according to countries, it is seen that more studies are conducted in countries among the developed countries of the world. When the keywords used in scientific researches on ecopsychology and the journals in which the researches are published are analyzed, it can be concluded that the relationship between the psychological state of the individual and the environment and the reflections of this relationship on human and environmental health are discussed in general terms. In addition, based on the subject scope of the journals in which the researches were published, it can be said that ecopsychology concerns the fields of landscape architecture and urban planning as well as ecology and psychology disciplines.